

17.8.2026

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain sekä Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (15 ja 20 §) muuttamisesta
VN/ 32389/2023**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuja lakeja ehdotetaan muutettavaksi siten, että niissä vahvistettaisiin ammattioikeutta hakevalta sekä ammattihenkilöltä edellytettävää kielitaitoa, lisättäisiin Lupa- ja valvontaviraston toimintaedellytyksiä ja tiedonsaantioikeuksia ammattihenkilöiden valvonnassa sekä vähennettäisiin rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden prosessiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan toimintaan liittyvää hallinnollista taakkaa. Lisäksi esityksellä yhdenmukaistettaisiin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevaa sääntelyä vahvistamalla sosiaalihuollon ammattihenkilöiden mahdollisuuksia toimia toistensa tehtävissä, selkeyttämällä sosiaalihuollon nimikesuojatun ammattinimikkeen käytön edellytyksiä ja sosiaali- ja terveydenhuollon säänneltyyn ammattiin opiskelevien mahdollisuuksia toimia laillistetun ammattihenkilön tehtävissä. Esityksessä täsmennettäisiin erikoishammaslääkäriskoulutukseen ottamisen edellytyksiä.

Lisäksi esityksessä muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastosta annettua lakia siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan ratkaistavaksi säädettyjä asioita vähennettäisiin ja ammattioikeuksien takaisinsaamista tehostettaisiin. Lisäksi lain yksittäisestä pykälästä korjattaisiin kirjoitusvirhe. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2027.

Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan hallitus haluaa ratkaista hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden saatavuutta uhkaavan sote-henkilöstön vajeen, mikä vaatii sekä lyhyen että pitkän aikavälin toimia. Sote- ja pelastusalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi on käynnistetty Hyvän työn ohjelma, jonka osana sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädäntö uudistetaan kokonaisuudessaan. Esityksellä toteutettaisiin yksittäisiä muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölakeihin osana laajempaa ammattihenkilölainsäädännön vaiheittaista kokonaisuudistusta.

Esityksen tavoitteena on edistää asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden laatua sekä yhdenmukaistaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevaa lainsäädäntöä. Tavoitteena on varmistaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon säänneltyä ammattia harjoittavilla ammattihenkilöillä on riittävä kielitaito, sekä vahvistaa toimivaltaisen viran-

17.8.2026

omaisen toimintamahdollisuuksia ja tiedonsaantioikeuksia ammattihenkilöitä koskevassa valvonnassa. Lisäksi esityksellä lisättäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden työnjaon joustavuutta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden mahdollisuuksia keskittyä koulutustaan ja osaamistaan parhaiten vastaaviin tehtäviin.

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiasta.

Lausunnonantajan lausunto:

1) Näkemyksenne muutoksiin, joilla vahvistetaan ammattioikeutta hakevan sekä ammattihenkilön kielitaitoa koskevia säännöksiä

LPY kannattaa ammattihenkilöiden kielitaitoa koskevien säännösten tarkentamista esitetyllä tavalla. Riittävä kielitaito on keskeinen edellytys potilas- ja asiakasturvallisuuden toteutumiselle sekä laadukkaalle sosiaali- ja terveydenhuollolle.

2) Näkemyksenne muutoksiin, joilla laajennetaan Lupa- ja valvontaviraston mahdollisuuksia puuttua ammattihenkilön ammattioikeuteen ammattitoiminnan ulkopuolella tehdyn rikoksen perusteella sekä toisen EU/ETA-valtion tekemän, ammattioikeutta rajoittavan tai poistavan päätöksen perusteella

LPY:n mielestä esitetyt muutokset Lupa- ja valvontaviraston oikeuksiin puuttua ammattihenkilöiden ammattioikeuteen ovat asiakas- ja potilasturvallisuuden näkökulmasta perusteltuja. Ammattioikeuteen puuttumisen on kuitenkin aina perustuttava yksilölliseen ja oikeasuhtaiseen arvioon. Erityisesti vapaa-ajalla tehtyjä rikoksia arvioitaessa on otettava huomioon se, kuinka kyseinen rikos vaikuttaa henkilön soveltuvuuteen toimia sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä.

Mielestämme on perusteltua, että toisessa EU- tai ETA-valtiossa tehty ammattioikeutta rajoittava tai poistava päätös voidaan ottaa huomioon Suomessa. Tämä tukee potilas- ja asiakasturvallisuutta sekä viranomaisyhteistyötä. On kuitenkin tärkeää, että Suomessa tehdään aina oma kansallinen arvio, jossa punnitaan päätöksen tausta, perusteet, yksilön oikeusturva sekä henkilön tosiasiallinen soveltuvuus toimia suomalaisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

3A) Näkemyksenne muutokseen, jolla joustavoitetaan sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työnjakoa mahdollistamalla sosiaalihuollon ammattihenkilöiden toimiminen toistensa tehtävissä laissa tarkemmin säädettyin edellytyksin terveydenhuollon ammattihenkilöiden mahdollisuuksia vastaaviksi (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 3 §)

LPY kannattaa ehdotettua muutosta. Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työnjaon joustavoittaminen on yksi keino vastata alan henkilöstön saatavuushaasteisiin. Ehdotettu muutos mahdollistaa ammattihenkilöiden osaamisen nykyistä tarkoituksenmukaisemman hyödyntämisen sekä tukee palveluiden saatavuutta ilman, että ammattioikeuksia koskevasta sääntelystä luovutaan.

Esitetyllä sääntelyllä luodaan nykyistä pysyvämpiä rakenteita henkilöstöresurssien hyödyntämiseen sen sijaan, että palvelujärjestelmän toimivuutta jouduttaisiin turvaamaan määräaikailla poikkeusratkaisuilla.

Esitämme, että muutoksen vaikutuksia asiakas- ja potilasturvallisuuteen seurataan osana sääntelyn toimeenpanoa.

17.8.2026

3B) Näkemyksenne muutokseen, jolla yhdenmukaistetaan laillistetun ammattihenkilön tehtävissä tilapäisesti toimimista koskevaa sääntelyä sosiaali- ja terveydenhuollossa (laki sosiaali-huollon ammattihenkilöistä 12 §)

LPY:n mielestä on tarkoituksenmukaista, että sosiaali- ja terveysalojen henkilöstön tilapäistä toimimista laillistetun ammattihenkilön tehtävissä koskeva sääntely yhdenmukaistetaan ja sidotaan selkeämmin tutkinto-opiskelijoiden asemaan.

Yhdistys esittää, että sote-alojen opiskelijoista tehdään oma valtakunnallinen rekisteri, josta kaikki harjoittelupaikkoja tarjoavat työnantajat voivat tarkistaa opiskelijoiden tiedot, muun muassa missä oppilaitoksessa he ovat kirjoilla ja mitä opintoja heillä on suoritettuna.

4) Näkemyksenne muutokseen, jolla yhdenmukaistetaan lähihoitajan ammattinimikkeen käyttöoikeuden edellytykset ja varmistetaan, että valvontaviranomaisella on yhdenmukainen toimivalta valvoa sosiaali- ja terveydenhuollon nimikesuojattuja ammattihenkilöitä.

LPY kannattaa esitettyä muutosta. Yhdistyksen mielestä sosiaali- ja terveysalojen nimikesuojauksen ja ammattihenkilörekisterien on tuettava potilas- ja asiakasturvallisuutta, työnantajien oma- valvontaa sekä kansalaisten mahdollisuutta varmistua ammattihenkilön pätevyydestä. Sääntelyn keventäminen ei saa johtaa siihen, että työnantajien mahdollisuus tarkistaa ammattihenkilön asema, oikeudet tai valvontaan liittyvät tiedot heikkenee.

Esitämme, että ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattinimikkeiden, rekisteröinnin ja valvonnan kokonaisuutta tarkastellaan sekä potilasturvallisuuden että palvelujärjestelmän toimivuuden näkökulmasta.

5) Näkemyksenne muutokseen, jolla lisätään säännökset ja selkeä prosessi toisessa EU/ETA-valtiossa suoritetun tutkinnon vertailusta ja tunnustamisesta kansallista ja EU:n oikeuskäytäntöä vastaavaksi

LPY kannattaa esitettyä muutosta. Suomessa tarvitaan nykyistä enemmän kansainvälistä työvoimaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden turvaamiseksi. Tutkintojen tunnustamisen nettelyn on oltava selkeä ja ennakoitava sekä siihen liittyvän prosessin joustava ja mahdollisimman nopea.

On tärkeää huolehtia siitä, että hakemusten käsittelyajat pysyvät kohtuullisina ja hakijoille annetaan selkeät ohjeet mahdollisista lisävaatimuksista. Selkeä ja joustava tutkintojen tunnustamisprosessi tukee työvoiman saatavuutta ja yritysten mahdollisuuksia rekrytoida osaajia kansainvälisiltä työmarkkinoilta.

6) Näkemyksenne muutokseen, jolla sujuvoitetaan sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämis-oikeuden lupaprosessia

LPY kannattaa esitettyä muutosta, jossa kaksiportaisesta lupaprosessista luovuttaisiin. Jatkossa rajattu lääkkeenmääräämis-oikeus perustuisi sairaanhoitajan suorittamaan lääkkeenmääräämisen koulutukseen. Tällöin lupaprosessi yksinkertaistuisi ja hakemusten käsittely muuttuisi yksivaiheiseksi: lupaviranomaisen rekisteriin merkittäisiin sairaanhoitajan rajattu lääkkeenmääräämis-oikeus sekä sen perusteena oleva lääkkeenmääräämisen edellyttämä erikoispätevyys. Jatkossa ky-seiseen rekisteriin ei merkittäisi toimipaikkatietoja.

17.8.2026

Yhdistys esittää, että terveydenhuollon ammattihenkilölakia muutetaan siten, että myös yksityisellä sektorilla toimivat sairaanhoitajat, joilla on lääkkeenmääräämiseen oikeuttava koulutus, voisivat hakea lupaa lääkkeenmääräämiseen.

LPY:n mielestä on perusteltua, että lupaviranomaisella säilyy mahdollisuus pyytää vastaavan lääkärin kirjallinen määräys sairaanhoitajan rajatusta lääkkeenmääräämisoikeudesta.

7) Näkemyksenne muutoksiin, joilla vähennetään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan toimintaa koskevaa byrokratiaa

LPY kannattaa esitettyjä muutoksia. Yhdistyksen mielestä on tarkoituksenmukaista, että rutiininomaisia asioita voidaan ratkaista virkatyönä. Silloin ammattihenkilöiden valvontalautakunta voi keskittyä vaativimpiin tapauksiin. Hallinnollisen taakan vähentäminen nopeuttaa prosesseja, parantaa viranomaistoiminnan tehokkuutta ja vähentää kustannuksia.

8) Näkemyksenne muutoksiin, joilla laajennetaan Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeutta ja varmistetaan tiedonsaantioikeudet pysyvällä sääntelyllä

LPY:n mielestä muutosten tavoitteet asiakas- ja potilasturvallisuuden parantamiseksi ovat perusteltuja. Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeudet on kuitenkin rajattava valvontatehtävien kannalta välttämättömiin tietoihin. Yrityksille/työnantajille aiheutuvaa ylimääräistä hallinnollista työtä on pyrittävä välttämään.

9) Näkemyksenne muutokseen, jolla päivitetään erikoishammaslääkäriskoulutukseen ottamisen edellytyksiä

LPY kannattaa esitystä, jonka mukaan kahden vuoden työkokemus hammaslääkärin tehtävissä riittää erikoislääkäriskoulutukseen hakeutumiseen. Tämä mahdollistaa myös sellaisen työkokemuksen hyväksilukemisen, jossa hammaslääkäri ei tee kliinistä työtä.

10) Huomionne vaikutusten arviointiin liittyen. Onko esitysluonnoksella joitakin olennaisia vaikutuksia, joita ei esityksessä ole huomioitu?

LPY esittää, että vaikutusarviointia täydennetään palveluiden ja henkilöstön saatavuuden sekä yksityisten terveydenhuollon palveluntuottajien näkökulmasta.

11) Muita huomioitane esitykseen liittyen

LPY kannattaa muutosesityksen tavoitteita: sääntelyn yhdenmukaistamista, työnjaon joustavoittamista sekä hallinnollisen taakan vähentämistä. Korostamme, että esitetyn lainsäädännön toimeenpanossa on otettava huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon yritysten toimintaedellytykset ja työvoiman saatavuus.

Pidämme tärkeänä, että ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä terveydenhuollon ammattinimikkeiden, rekisteröinnin ja valvonnan kokonaisuutta tarkastellaan sekä potilasturvallisuuden että palvelujärjestelmän toimivuuden näkökulmasta.

17.8.2026

LPY esittää, että terveydenhuollon ammattihenkilölakia muutetaan siten, että myös yksityisellä sektorilla toimivat sairaanhoitajat, joilla on lääkkeenmääräämiseen oikeuttava koulutus, voisivat hakea lupaa lääkkeenmääräämiseen. Muutos parantaisi palveluiden saatavuutta ja toimijoiden yhdenvertaisuutta.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja